

תורה אור • פרשת בשלח • מאמר 2

וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה...

”וירא ישראל את היד הגדולה”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/beshalach/2](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/beshalach/2)

1 וירא ישראל את הים הגדולה אשר עשה הוי"ה במצרים ויראו העם את הוי"ה ויאמינו בהוי"ה ובמשה עבדו. להבין למה הקדים בחי' יראה לבחי' אמונה.

"וירא ישראל ראה את הים הגדולה שהוי' עשה במצרים, והעם ירא את הוי' והאמין בהוי' ובמשה עבדו". [עלינו] להבין מדוע [הפסוק] הקדים את בחינת היראה לבחינת האמונה.

הנה כתיב ויקרא הוי"ה הוי"ה ב"פ. כי הנה יש ב' בחי' שמות הוי"ה. א' הוא בחי' שם הוי"ה דלתתא המהוה כל העולמות מאין ליש.

והנה כתוב: "ויקרא: הוי', הוי" — פעמיים. שכן יש שתי בחינות בשם הוי'. האחת היא בחינת שם הוי' התחתון, המהוה את כל העולמות מאין ליש.

2 ולהבין לשון מאין ליש והלא כתיב כי ממך הכל. אך בהיות כי מהותו ועצמותו ית' אין לו שייכות לעולמות ואין ערוך אליו כו'.

ויש להבין את הביטוי "מאין ליש", והרי נאמר: "כי ממך הכול". אלא שהווייתו ועצמותו ית' אינן קשורות לעולמות, ואין להם שום ערך ביחס אליו וכו'.

ולכן בלתי אפשר לעולמות לקבל חיותם והתהוותם כ"א ע"י בחי' שם הוי"ה ב"ה היינו על ידי צמצום שהוא בחי' יו"ד

לכן העולמות אינם יכולים לקבל את חיותם ואת התהוותם אלא באמצעות בחינת שם הוי', ברוך הוא; כלומר, באמצעות צמצום, שהוא בחינת הוי"ד.

ואח"כ התפשטות זיוו ואורו בחי' ה' וע"ז נאמר כי הוא צוה ונבראו והוא קאי על שם הוי"ה דכתיב לעיל מיניה יהללו את שם ה' ושם ה' הוא צוה לשון התקשרות כו'. ונבראו לשון נפעל כו'.

ואחר כך באה התפשטות זיוו ואורו, בחינת הה"א. ועל כך נאמר: "כי הוא ציווה ונבראו". "הוא" מוסב על שם הוי', כפי שנאמר בפסוק שלפניו: "יהללו את שם ה'". שם ה' הוא ש"ציווה" — לשון של התקשרות וכו'. "ונבראו" הוא לשון סביל וכו'.

3 והנה כמו שבבחי' זו צ"ל צמצום והתפשטות בחי' שם הוי"ה. כן יש בחי' שם הוי"ה דלעילא ג"כ יו"ד בחי' צמצום כו'.

והנה, כשם שבבחינה זו נדרשים צמצום והתפשטות, שהם בחינת שם הוי', כך יש גם בחינת שם הוי' שלמעלה, שגם בה יש יו"ד, בחינת צמצום וכו'.

והוא בחיי רצון עלה במחשבה להיות הוי"ה דלתתא להיות העולמות כמו למשל באדם שקודם שהוציא מלאכתו מכח אל הפועל היה הדבר ההוא מצוייר במחשבתו איך ומה לעשות כו'.

והיא בחינת הרצון: "עלה במחשבה" שתהיה הוי"ה התחתונה, שיהיו העולמות. למשל, אצל אדם, לפני שהוציא את מלאכתו מן הכוח אל הפועל, הדבר ההוא כבר הצטייר במחשבתו — איך ומה לעשות וכו'.

4 ובבחי' זו צ"ל גי' בחי' יו"ד הוא צמצום תחלה ואח"כ ה' התפשטות. ובחי' זו נק' עלמא דאתכסיא שאינה נראית ונגלית כמו הוי"ה דלתתא.

גם בבחינה זו צריכה להיות תחילה בחינת היו"ד, שהיא צמצום, ואחר כך הה"א, שהיא התפשטות. בחינה זו נקראת העולם הנסתר (עלמא דאתכסיא), משום שאינה נראית ומתגלה כמו הוי"ה התחתונה.

ולכן אמר פרעה מי הוא הוי"ה שלא האמין לבחי' שם הוי"ה דלעילא. כי בודאי שם הוי"ה דלתתא המהוה כל העולמות ידע כו'.

לכן אמר פרעה: "מי הוא הוי"ה?", שכן הוא לא האמין בבחינת שם הוי"ה העליון. את שם הוי"ה התחתון, שמביא את כל העולמות לידי קיום, הוא בוודאי הכיר וכו'.

5 וביצ"מ כתיב וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה במצרים. פי' אשר עשה הוי"ה דלעילא ע"י בחי' מצרים אע"א דלא סליק בה כו'.

על יציאת מצרים נאמר: "וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה הוי"ה במצרים". פירוש הדבר: הוי"ה שלמעלה פעל [זאת] באמצעות בחינת מצרים — "עץ שאינו עולה בו הלהב" וכו'.

כי בלתי אפשר להגיע לבחי' הוי"ה דלעילא כ"א ע"י סור מרע בחי' בטול וצמצום לאו קודם להן כו'.

אי אפשר להגיע לבחינת הוי"ה שלמעלה אלא באמצעות "סור מרע" — בחינת ביטול וצמצום; הלאו קודם להן וכו'.

י"ה עם שמי שס"ה כו'. ובאתערותא דלתתא שצמצם א"ע להיות סו"מ נעשה לעילא בחי' יו"ד הוא בחי' צמצום.

י"ה עם שמי"ה הוא שס"ה וכו'. ובאמצעות אתערותא דלתתא, שבה האדם מצמצם את עצמו כדי להיות במצב של "סור מרע", נעשית למעלה בחינת היו"ד, שהיא בחינת צמצום.

ובעושה טוב שהוא בחי' התפשטות כמו בחי' צדקה כו' נעשה לעילא בחי' ה' הוא בחי' התפשטות:

ובאמצעות "עשה טוב", שהוא בחינת התפשטות, כמו בחינת צדקה וכו', נעשית למעלה בחינת הה"א, שהיא בחינת התפשטות.

6

והנה ישראל ראו את הים הגדולה ע"י קי"ס וישם את הים לחרבה. ים הוא בחי' עלמא דאתכסיא כל מה שיש ביבשה כו'.

והנה, ישראל ראו את הים הגדולה בקריעת ים סוף: "וישם את הים לחרבה". הים הוא בחינת העולם הנסתר: "כל מה שיש ביבשה כו'".

ויבשה הוא בחי' עלמא דאתגליא. ובראותם שהוא ית' הפך ים ליבשה וישם את הים לחרבה בלי שום לחלוחית כו' בחי' יקוו המים כו'.

ויבשה היא בחינת העולם הגלוי. וכשראו שהוא יתברך "הפך ים ליבשה" וישם את הים לחרבה, בלי שום לחלוחית כלל, וכו' — בחינת "יקוו המים כו'".

ותראה היבשה האמינו בהוי"ה שיכול להיות התגלות בחי' הוי"ה דלעילא שהוא בחי' עלמא דאתכסיא כו'.

"ותראה היבשה". [כשראו זאת], האמינו בהוי', שיכולה להיות התגלות של בחינת הוי' שלמעלה, שהיא בחינת העולם הנסתר, וכו'.

7

וזהו וייראו העם את ה' ויאמינו בהוי"ה. וייראו את הוי"ה היינו הוי"ה דלתתא עלמא דאתגליא שהוא בבחי' השגה ושייך בו לשון יראה יראה בושט כמשל הרואה את המלך כו'.

וזהו [הפירוש של] "וייראו העם את ה' ויאמינו בהי'". "וייראו את הוי"ה" — זו הוי' שלמטה, העולם הגלוי, שהוא בבחינת השגה, ולכן שייך בו המושג יראה — יראת בושט, בדומה למי שרואה את המלך וכו'.

ויאמינו בהי' הוא הוי"ה דלעילא עלמא דאתכסיא שאינו נראה ומושג ולא שייך בו בחי' יראה כ"א אמונה.

"ויאמינו בהוי"ה" — זו הוי' שלמעלה, העולם הנסתר, שאינו נראה ואינו מושג, ולכן לא שייכת בו בחינת יראה, אלא אמונה בלבד.

8

ולכן כתיב הגדול הגבור והנורא שלהיות בחי' נורא צ"ל תחלה וי"ו הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה להיות בחי' נורא. ובמשה עבדו משה הוא בחי' דעת והתקשרות.

ולכן נאמר: "הגדול הגיבור והנורא": כדי שתהיה בחינת "נורא", צריך תחילה וי' — בחינת המשכה מלמעלה למטה — כדי שתהיה בחינת "נורא". "ובמשה עבדו": משה הוא בחינת דעת והתקשרות.

כי משה משבעה רועים. והוא הממשיך לכללות נשיי בחיי אמונה. ולכן נק' רעיא מהימנא רועה נאמן שרועה ומפרנס וממשיך בחיי אמונה.

כי משה הוא אחד משבעת הרועים, והוא הממשיך את בחינת האמונה לנשמות ישראל בכללותן. לכן הוא נקרא "רעיא מהימנא" — רועה נאמן (רועה אמונה), הרועה, מפרנס וממשיך את בחינת האמונה.

כמ"ש בכל ביתי נאמן הוא והוא המחבר ומקשר בי' היות הנ"ל כו'. ולכן ארז"ל אטו יראה מילתא זוטרתיא היא.

כמו שנאמר: "בכל ביתי נאמן הוא". והוא המחבר ומקשר בין שני שמות הוי' שנזכרו לעיל וכו'. לכן אמרו חז"ל: "אטו יראה מילתא זוטרתיא היא?" — וכי יראה היא דבר קטן?

אין לגבי משה כו' וע"י בחיי משה נתעלו לבחי' הוי"ה דלעילא ולכן כתיב ואתם תחרישון בחיי שתיקה וכו' עלמא דאתכסיא:

"אין, לגבי משה" וכו'. ובאמצעות בחינת משה הם עלו לבחינת הוי' שלמעלה. לכן נאמר: "ואתם תחרישון" — בחינת שתיקה וכו', העולם הנסתר.

9 והנה כי בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו. כי הנה עתה בזמן הזה לא שייך בחיי שמחה שהשמחה היא מבחי' התגלות. ועתה בזמן הזה אין בבחי' זו התגלות כ"א אמונה מחמת הסתר הגוף כו'.

והנה כתוב: "בנהר יעברו ברגל, שם נשמחה בו". כי בזמן הזה אין שייכת בחינת שמחה, שכן השמחה נובעת מבחינת ההתגלות; ואילו בזמן הזה אין בחינה זו מתגלית, אלא יש אמונה בלבד, מחמת הסתר הגוף וכו'.

10 ולע"ל שיהי' בלע המות כו'. כתיב כי עין בעין יראו. עין בעין הוא בחיי עלמא דאתכסיא בחיי סוכ"ע ומתחת זרועות עולם כו' ועלמא דאתגליא שיתגלו בי' היות הנ"ל כי לעתיד כתיב והכהו לשבעה נחלים כו'.

ולעתיד לבוא, כש"יבלע המוות" וכו', נאמר: "כי עין בעין יראו". "עין בעין" היא בחינת העולם הנסתר, בחינת סוכב כל עלמין, "ומתחת זרועות עולם" וכו', והעולם הנגלה — כלומר, שתי בחינות הוי' שהוזכרו לעיל יתגלו. שכן על העתיד לבוא נאמר: "והכהו לשבעה נחלים" וכו'.

11 והיתה מסילה לשאר עמו כו' כאשר היתה לישראל ביום עלותו מארץ מצרים היינו שיתגלה עלמא דאתכסיא כו'.

"ותהיה מסילה לשאר עמו... כאשר הייתה לישראל ביום עלותו מארץ מצרים"; כלומר, העולם הנסתר יתגלה...

ועי' נאמר בנהר יעברו ברגל שם נשמחה לשון עתיד ושם דייקא נשמחה בהשגת הוי"ה דלעילא ועל כך נאמר: "בנהר יעברו ברגל, שם נשמחה" — בלשון עתיד, ודווקא "שם" נשמח, בהשגת הוי"ה שלמעלה.

משא"כ עתה שאינו אלא בבחי' אמונה רק שהיום לעשותם כתיב ולמחר כו' שהיום צריך לעשות עיי' סומ"ר בחי' בטול והודאה ובאתעדל"ת כו' כנ"ל.

אבל עכשיו אין הדבר אלא בבחינת אמונה; אלא שנאמר "היום לעשותם", ומחר וכו'. היום צריך לעבוד באמצעות "סור מרע" — בחינת ביטול והודאה — ובאמצעות אתערותא דלתתא וכו', כפי שהוסבר לעיל.

12 ולכן ארז"ל מאן דלא כרע במודים כו' כי יש ב' בחי' בחי' ברכה היינו המשכת כו'

ולכן אמרו חז"ל: "מי שאינו כורע במודים" וכו'. שכן יש שתי בחינות: בחינת ברכה, כלומר המשכה של וכו'.

ובחי' הודאה בחי' בטול בחי' תשובה ומע"ט ולכן ארז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עוה"ב

ובחינת הודאה, בחינת ביטול, בחינת תשובה ומעשים טובים. ולכן אמרו חז"ל: "יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא".

כי חיי עוה"ב הוא משם הוי"ה דלתתא כיו"ד נברא כו' משא"כ תשובה ומע"ט. שעיי' נעשה בחי' הוי"ה דלעילא כנ"ל.

כי חיי העולם הבא הם משם הוי"ה שלמטה, ש"כיו"ד נברא" וכו'; ואילו בתשובה ובמעשים טובים אין הדבר כן, שעל ידם נעשית בחינת הוי"ה שלמעלה, כפי שהוסבר לעיל.

13 ודוקא עיי' בחי' משה כנ"ל. ולכן כתיב ויקרא הוי"ה הוי"ה ויקרא קאי על משה שמשה קורא וממשיך

מהוי"ה דלעילא להוי"ה דלתתא. שהיי פסיק טעמי כו'.

ודווקא באמצעות בחינת משה, כפי שהוסבר לעיל. לכן נאמר: "ויקרא ה' ה'". "ויקרא" מתייחס למשה, שכן משה קורא וממשיך מהוי"ה העליון אל הוי"ה התחתון, שהרי הייתה הפסקה בטעמי המקרא וכו'.

ועיי' בחי' משה נעשה חבור וקשור ב' הוי"ה כנ"ל. ולכן בשעת קי"ס כתיב אז ישיר משה ובני ישראל כו' אשירה לה' כי גאה גאה בחי' עלמא דאתכסיא טורי דחשוכא.

ובאמצעות בחינת משה נעשים חיבור וקישור בין שני שמות הוי"ה, כפי שהוסבר לעיל. לכן, בעת קריעת ים סוף, נאמר: "אז ישיר משה ובני ישראל" וכו', "אשירה לה' כי גאה גאה" — בחינת העולם הנסתר, הרי החושך.

14 והנה אחר שנתעלו בני ישראל לבחיי זו לא רצו ליסע משם לכן כתיב ויסע משה ויסע בע"כ ויבאו מדבר שור.

והנה, לאחר שבני ישראל התעלו לבחינה זו, הם לא רצו לנסוע משם. לכן נאמר: "ויסע משה" — משה הסיע אותם בעל כורחם. והם באו למדבר שור.

שור הוא לשון ראייה והתגלות בחי' עלמא דאתגלייא. ויבאו מרתה כי רגליה יורדות כו'. ויורהו ה' עץ הוא עץ החיים.

"שור" הוא לשון ראייה והתגלות, בחינת העולם הגלוי. "ויבאו מרתה", כי "רגליה יורדות" וגו'. "ויורהו ה' עץ" — זהו עץ החיים.

ועד"ז היו כל המ"ב מסעות שהם כנגד שם מ"ב הוא בחי' עלייה ממדרגה למדרגה כו'

כך היו כל ארבעים ושניים המסעות, שהם כנגד שם בן ארבעים ושניים; זוהי בחינת העלייה ממדרגה למדרגה וגו'.

חסד שבחסד חסד שבגבורה כו'. ולכן היתה נסיעתם פעם בבקר פעם בערב והכל ע"י משה כו' וד"ל:

[כגון] חסד שבחסד, חסד שבגבורה וגו'. לכן נסעו לפעמים בבוקר ולפעמים בערב, והכול היה באמצעות משה וגו'. והדבר מובן למי שמבין.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/beshalach/2

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק